

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

27.05.2024. – 31.05.2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 03.06.2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
27.05.2024. – 31.05.2024.

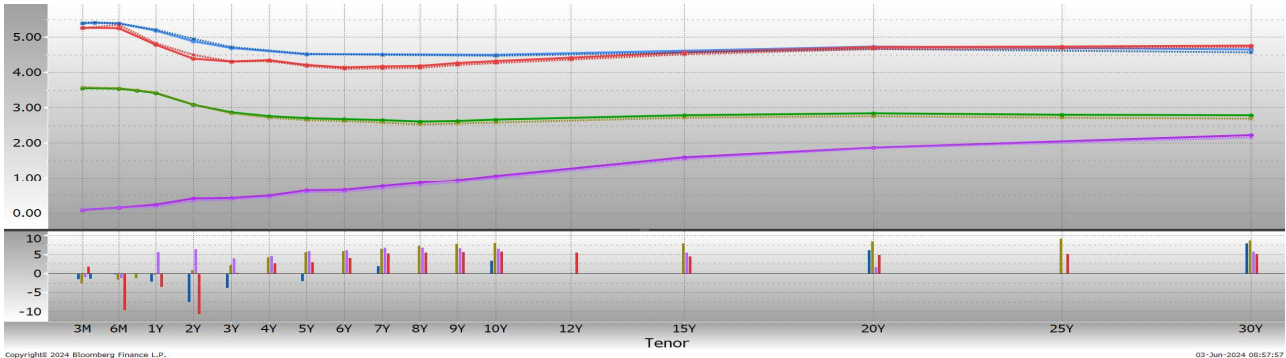
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	24.5.24	-	31.5.24		24.5.24	-	31.5.24		24.5.24	-	31.5.24		24.5.24	-	31.5.24	
2 godine	3,09	-	3,10	↗	4,95	-	4,87	↘	4,50	-	4,41	↘	0,34	-	0,41	↗
5 godina	2,65	-	2,71	↗	4,53	-	4,51	↘	4,18	-	4,21	↗	0,59	-	0,65	↗
10 godina	2,58	-	2,66	↗	4,47	-	4,50	↗	4,26	-	4,32	↗	1,01	-	1,07	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	24.5.24	-	31.5.24	
3 mjeseca	3,596	-	3,588	↘
6 mjeseci	3,551	-	3,534	↘
1 godina	3,441	-	3,434	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 31.05.2024. godine (pune linije) i 24.05.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Uz volatilna dnevna kretanja prinosi obveznica eurozone su povećani u odnosu na prethodni tjedan. Na prednjem dijelu krive nisu zabilježene veće promjene, ali su prinosi njemačkih obveznica srednje i duže ročnosti povećani za 6 do 8 baznih bodova. Najveće promjene su zabilježene u srijedu kada je objavljen podatak o većem od očekivanom rastu inflacije u Njemačkoj. Ovaj podatak, zajedno sa većom inflacijom koja je nakon toga objavljena u ostalim većim članicama eurozone, mogao bi otežati mandat ECB da postigne ciljanu inflaciju od 2% u vrijeme kada se priprema da smanji kamatne stope na sjednici koja se održava 6. lipnja. Na kraju tjedna objavljen je podatak o većem rastu inflacije na razini eurozone, ali je objavljivanje PCE deflatora u SAD spriječilo nastavak rasta prinosa. Članovi UV ECB su i proteklog tjedna nastavili da najavljuju prvo smanjenje kamatnih stopa na sjednici u lipnju, a podatak o većem rastu inflacije za svibanj vjerojatno neće promijeniti ove namjere. Ipak, ovaj podatak bi mogao utjecati na to da ECB pauzira sa dodatnim smanjenjima u srpnju, kao i da generalno dođe do sporijeg tempa smanjenja kamatnih stopa u budućnosti. Ovo je nešto na što sve veći broj dužnosnika ECB već neko vrijeme upozorava. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da ECB nije vezana “za bilo koju određenu brzinu” smanjenja kamatnih stopa, te da će nastaviti da slijedi pristup koji ovisi o podacima i po načelu “sastanak po sastanak”. Situaciju sa plaćama Lane je opisao kao “grbavu” sa sporim padom i predviđa da će se inflacija kretati oko trenutne razine u kratkom roku. Tijekom prošlog tjedna objavljeni su rezultati istraživanja ECB iz travnja prema kojima potrošači očekuju da će inflacija u narednih godinu dana iznositi 2,9% (ranije očekivano 3,0%), a u naredne 3 godine 2,4% (ranije očekivano

2,5%). ECB očekuje da se inflacija kreće oko trenutačne razine prije nego dostigne ciljanu razinu od 2% u 2025. godini. Na kraju tjedna **Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga S&P je smanjila dugoročni kreditni rejting Francuske za jednu stepenicu na AA- sa stabilnim izgledima**. Ova agencija očekuje da će proračunski deficit u 2027. godini dostići 3,5% BDP-a, što je iznad vladinog cilja od 2,9% pod revidiranim programom stabilnosti iz ove godine. Također, S&P očekuje da ukupni dug vlade u 2027. godini dostigne 112,1% BDP-a u usporedbi sa 109% iz 2023. godine.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	TRAV	1,3%	1,3%	0,9%
2.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	SVIB	2,5%	2,6%	2,4%
3.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	SVIB	2,7%	2,9%	2,7%
4.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	SVIB	2,7%	2,8%	2,4%
5.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.)	SVIB	3,7%	3,8%	3,4%
6.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	SVIB	0,7%	0,8%	0,9%
7.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	SVIB	2,6%	2,7%	2,4%
8.	Stopa inflacije – Nizozemska (prelim.)	SVIB	2,5%	2,7%	2,6%
9.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	TRAV	-	-8,1%	-12,7%
10.	Proizvođačke cijene – Austrija (G/G)	TRAV	-	-4,8%	-6,3%
11.	Proizvođačke cijene – Francuska (G/G)	TRAV	-	-6,8%	-8,3%
12.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	TRAV	2,5%	1,8%	-1,9%
13.	Maloprodaja – Francuska (G/G)	TRAV	-	0,0%	0,9%
14.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	TRAV	-	0,3%	0,9%
15.	Obim maloprodaje – Irska (G/G)	TRAV	-	-0,9%	2,0%
16.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	TRAV	1,4%	0,2%	0,4 %
17.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	OŽUJ	-	-5,1%	-1,7%
18.	BDP – Francuska (Q/Q) final.	I. tromjesečje	0,2%	0,2%	0,3%
19.	BDP – Belgija (Q/Q) final.	I. tromjesečje	0,3%	0,3%	0,3%
20.	BDP – Italija (Q/Q) final.	I. tromjesečje	0,3%	0,3%	0,1%
21.	BDP – Finska (Q/Q)	I. tromjesečje	-	0,2%	-0,8%
22.	Stopa nezaposlenosti – EZ	TRAV	6,5%	6,4%	6,5%
23.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	SVIB	96,1	96,0	95,6
24.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	SVIB	-14,3	-14,3	-14,7
25.	Ifo indeks poslovne klime – Njemačke	SVIB	90,4	89,3	89,3
26.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	SVIB	90,8	90,4	89,7
27.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	LIP	-22,5	-20,9	-24,0
28.	Indeks povjerenja potrošača – Italija	SVIB	96,0	96,4	95,2
29.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	SVIB	-	95,1	95,8

SAD

Prinosi američkih državnih obveznica su tijekom proteklog tjedna zabilježili smanjenje na prednjem i srednjem dijelu krive, a pod utjecajem objavljivanja podataka o stopi BDP-a u I. kvartalu i PCE deflatora. Proteklog tjedna je objavljeno Fedovo izvješće o stanju u gospodarstvu SAD, poznatiji kao “Beige Book“, u kojem je navedeno da je ekonomija SAD od početka travnja bilježila “blagu ili skromnu“ ekspanziju u većini regija, dok su se potrošači “suprotstavili“ višim cijenama. Potrošnja u maloprodaji je zabilježila “stagnaciju do blagi rast“, što odražava nižu diskrecionu potrošnju i povećanu osjetljivost na cijene među potrošačima. Ukupni ekonomski izgledi su postali nešto pesimističniji uslijed izvješća o rastućoj neizvjesnosti i većim negativnim rizicima. Nekoliko regija je prijavilo da je rast plaća na razini prije pandemije ili da se kreće prema njemu.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

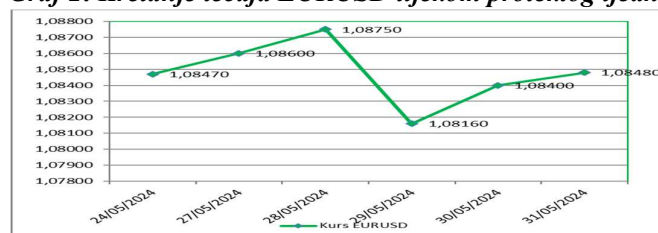
Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Predsjednik Feda iz Minneapolisa Kashkari je izjavio da Fed treba sačekati značajan napredak u “rješavanju inflacije” prije nego što razmotri bilo kakvo smanjenje kamatnih stopa. Kashkari je istakao da će mu trebati još nekoliko mjeseci pozitivnih podataka o inflaciji da bi se osjećao sigurnim u smanjenje kamatnih stopa. Također je sugerirao da ako se inflacija značajno ne smanji, postoji mogućnost da bi Fed mogao čak i povećati kamatne stope umjesto da ih smanji. Predsjednik Feda iz Njujorka Williams je izjavio da očekuje da će inflacija nastaviti da pada u drugoj polovini 2024. godine, te je naglasio kako je monetarna politika dobro pozicionirana. Goolsbee iz Čikaga je istakao važnost dezinflacije u sektoru nekretnina, kako bi se ukupna inflacija vratila na ciljanu razinu od 2%.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	BDP (Q/Q) – svedeno na godišnju razinu – drugi prelim. I. tromjesečje	1,6%	1,3%	3,4%
2.	Osobna potrošnja – drugi prelim. I. tromjesečje	2,2%	2,0%	3,3%
3.	PCE deflator (G/G) TRAV	2,7%	2,7%	2,7%
4.	Indeks osobnih prihoda TRAV	0,3%	0,3%	0,5%
5.	Indeks osobnih rashoda TRAV	0,3%	0,2%	0,7%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 25. svib	217.000	219.000	216.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 18. svib	1.796.000	1.791.000	1.787.000
8.	Indeks potrošačkog povjerenja SVIB	96,0	102,0	97,5
9.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite 24. svib	-	-5,7%	1,9%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je blago deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0847 na razinu od 1,0848.

VELIKA BRITANIJA

Fokus tržišta Velike Britanije je trenutačno usmjeren ka izbornoj kampanji, pri čemu je BoE pazirala svu zvaničnu komunikaciju dok se izbori ne završe. Premijer Sunak se suočava sa značajnim kontroverzama oko njegovog prijedloga da se ponovno uvede oblik obvezne nacionalne službe, što je izazvalo podjele unutar stranke Torijevaca i reakcije nekoliko ministara. Usprkos datim namjerama, planirana politika čija je vrijednost procijenjena na 2,5 milijardi GBP, kritizirana je zbog naglog uvođenja i mogućih potencijalnih kazni. Ukoliko Sunak pobijedi na predstojećim izborima, dati prijedlog je predviđen za punu primjenu do fiskalne 2029./2030. godine.

Kancelarka laburista Rachel Reeves je izjavila da laburistička vlada neće povećati poreze izvan već navedenih razina, ograničavajući fleksibilnost stranke ukoliko pobijedi na općim izborima u Velikoj Britaniji 4. srpnja. Reeves je također odbacila mogućnost usvajanja trenutačnog proračuna, sugerirajući da će se prvi veliki fiskalni događaj pod laburističkom vladom vjerojatno održati najranije u rujnu. Laburisti, koji trenutačno imaju prednost u anketi od oko 20 bodova, imaju za cilj da pokažu svoje ekonomske sposobnosti i pridobiju podršku britanskih tvrtki.

Tržišna očekivanja za smanjenje kamatnih stopa BoE su se smanjila nakon očitavanja veće inflacije od očekivanja, dok su analitičari dodali da će izborna kampanja učiniti gotovo nemogućim da BoE smanji kamatne stope na narednom sastanku 20. lipnja. Podatci iz Nationwide pokazuju da su cijene kuća u Velikoj Britaniji povećane u svibnju, potaknute jačanjem povjerenja potrošača i to usprkos povećanju kotiranih kamatnih stopa na hipotekarne kredite, kako su se smanjila očekivanja za skoro smanjenje kamatnih stopa od strane BoE.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Nationwide indeks cijena kuća (M/M) SVIB	0,2%	0,4%	-0,4%
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita TRAV	61.500	61.140	61.263

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,85157 na razinu od 0,85149. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2737 na razinu od 1,2742.

JAPAN

Ministarstvo financija Japana je u svom posljednjem izvješću koji je objavljen u petak priopćilo da je Japan potrošio rekordnih 9,8 bilijuna JPY na intervenciju da podrži JPY, kako je smanjen na najnižu razinu u odnosu na USD u posljednje 34 godine. Dati iznos premašuje iznos koji je potrošen 2022. godine na zaštitu valute i iznad je tržišnih očekivanja od 9,4 bilijuna JPY. Ovi podaci ne preciziraju koji je broj intervencija, ali analitičari špekuliraju da je riječ o dvije intervencije na temelju dvije značajne volatilnosti valute prije mjesec dana. Analitičari su istakli da bi to značilo da je Japan potrošio više na dvije intervencije u 2024. godini nego na tri intervencije u 2022. godini, što možda ukazuje na sve manji utjecaj njihovih napora da obrane valutu. Ministar financija Suzuki je ponovio da je Vlada spremna poduzeti sve mjere na deviznom tržištu kako bi osigurala da devizna tržišta budu stabilna.

Član MPC BoJ Adachi je izjavio da ukoliko se osnovna inflacija postojano kreće ka ciljanoj razini od 2%, bilo bi prikladno da se kamatne stope prilagođavaju sporijim tempom. Adachi je dodao da je prerano razmišljati kada će doći do povećanja kamatnih stopa i priznao da je moguće da bi slab JPY mogao dovesti do povećanja cijena i potaći BoJ da razmotri još jedno povećanje referentne kamatne stope i prije nego što se očekuje. Što se tiče nedavnog rasta dugoročnih kamatnih stopa u Japanu, Adachi je izjavio da je teško reći da li će se taj trend održati. Također, smatra da je prerano predviđati kojim tempom bi BoJ mogla smanjiti kupovine obveznica.

Tečaj USDJPY je zabilježio volatilnost pod utjecajem različitih komentara dužnosnika, između ostalog i zamjenika guvernera BoJ Uchide koji je nagovijestio mogućnost još jednog povećanja referentne kamatne stope tijekom ove godine i približavanja kraju bitke za dezinflaciju.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks F OŽUJ	-	112,2	112,1
2.	Koicidirajući indeks F OŽUJ	-	113,6	111,5
3.	Indeks povjerenja potrošača SVIB	39,5	36,2	38,3
4.	Stopa nezaposlenosti TRAV	2,6%	2,6%	2,6%
5.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G) SVIB	2,2%	2,2%	1,8%
6.	Industrijska proizvodnja (G/G) P TRAV	-1,1%	-1,0%	-6,2%
7.	Maloprodaja (G/G) TRAV	1,7%	2,4%	1,1%

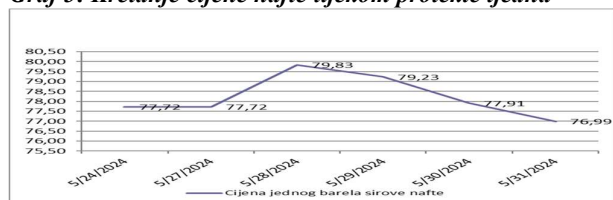
JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 170,23 na razinu od 170,62. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 156,99 na razinu od 157,31.

NAFTA I ZLATO

Tržište nafte u ponedjeljak je bilo zatvoreno zbog blagdana u SAD. Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u utorak je iznosila 77,72 USD (71,65 EUR). Fokus tržišnih sudionika proteklog tjedna je bio na održavanju sastanka OPEC+, koji se održao 2. lipnja. U utorak je cijena ovog energenta povećana, nakon čega je do kraja tjedna bilježila smanjenje. Rast cijene nafte u utorak je zabilježen jer su izgledi da OPEC+ zadrži ograničenje ponude nafte i nade u jaku ljetnu potražnju za gorivom u SAD-u uravnotežile zabrinutost zbog viših kamatnih stopa na duže razdoblje u SAD. S druge strane, Njemačka traži od EU da učini više da smanji posljednjih 20% ruskog uvoza energije, koji još uvijek dolazi na obale bloka. Ruski prosječni četverotjedni izvoz sirove nafte pao je treći tjedan zaredom, a isporuke su smanjene na najnižu razinu u posljednja dva mjeseca. Sredinom tjedna cijena nafte je nastavila bilježiti smanjenje, usprkos podacima EIA koji su pokazali najveći pad američkih zaliha u posljednjih pet tjedana. Ukupne zalihe su pale za 4,16 milijuna barela, a zalihe Cushinga su zabilježile najveće smanjenje od siječnja. OPEC+ nastoji proširiti svoj utjecaj pozivanjem novih afričkih proizvođača nafte kao što su Namibija, Gana i Senegal za potencijalno članstvo. Ovaj potez dolazi jer su rastuća proizvodnja proizvođača koji nisu iz OPEC+ i sankcije određenim članicama utjecale na tržišni udio i rast alijanse.

Krajem tjedna cijena nafte je nastavila bilježiti smanjenje. OPEC je na sastanku, koji je održan za vikend, postavio plan za obnavljanje obustavljene proizvodnje već u listopadu, usprkos zabrinutosti oko izgleda potražnje i snažne ponude izvan skupine. Ograničenja proizvodnje će se nastaviti u potpunosti u III. tromjesečju, a zatim će se postupno ukidati u narednih 12 mjeseci. Sporazum ima za cilj da i dalje podržava cijene nafte uz ublažavanje ograničenja proizvodnje protiv kojih su se neke članice, kao što su UAE, protivile dok su tražile povećanje razine proizvodnje. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 76,99 USD (70,97 EUR). Cijena nafte je smanjena u odnosu na prethodni tjedan za 0,94%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom protekle tjedna

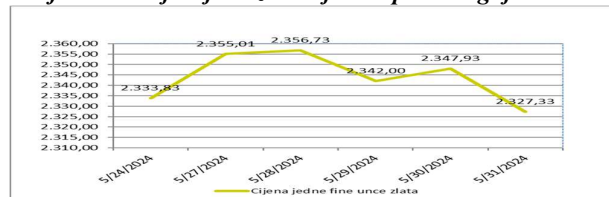
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.333,83 USD (2.151,59 EUR).

Cijena zlata je proteklog tjedna bilježila volatilna kretanja. Početkom tjedna cijena ovog plemenitog metala je zabilježila rast, na koji je utjecao pad inflatornih očekivanja potrošača u SAD prema rezultatima istraživanja Univerziteta u Mičigenu. Ovo istraživanje je pokazalo da potrošači očekuju sporiji rast cijena, što je pojačalo optimizam u pogledu potencijalnog smanjenja referentne kamatne stope Fed-a ove godine. Takav scenario obično doprinosi zlatu, imovini koja ne nosi prinos, posebice ako primarna mjera inflacije Fed-a sugerira ublažavanje pritiska na cijene. U utorak je zabilježen blagi rast cijene zlata, usprkos snažnim ekonomskim podacima u SAD. Sredinom tjedna cijena zlata je smanjena, nakon što je dužnosnik Fed-a ukazao na mogućnost da će Fed možda morati povećati kamatne stope u cilju borbe protiv uporne inflacije. Pod utjecajem deprecijacije USD i smanjenja prinosa državnih obveznica, nakon objavljivanja loših podataka u SAD, cijena zlata je zabilježila rast tijekom trgovanja u četvrtak.

Švicarska organizacija za pomoć i zastupanje SwissAid je svojim istraživanjem ukazala na to da se milijarde dolara zlata prokrijumčare iz Afrike svake godine, dok se velika količina ovog plemenitog metala izvozi u Ujedinjene Arapske Emirate na preradu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.327,33 USD (2.145,40 EUR). Cijena zlata je zabilježila pad za 0,28% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.